

FELLESKATALOGEN

Felleskatalogens ordliste

LMI

LEGEMIDDELINDUSTRIEN

Innhold

ORDLISTE	3
FORKORTELSER	19
TALL	20
TABELLER I FELLESKATALOGEN	20
DIVERSE	21

ORDLISTE

A

α (ikke versal og i samme skrifttype som i teksten ellers)

α_1 -syreglykoprotein (orosomukoid)

aberrant

abscess

absorbere, absorpsjon

acaricid (midd)

acetat

achalasia (men akalasi)

acidose

acyl (syreradikal)

acne vulgaris (men akne)

adaptasjon

Addisons sykdom

adherens, fl.: -er

adherent

adipositas (bruk fedme)

adjuvans, fl.: adjuvantia

administrering (ikke administrasjon)

adrenerg reseptor

adrenokortikotrop

adrenoseptor

aerob

aerofagi

afasi (men aphasia)

afterload

aids (ikke bruk ervervet immunsviktsyndrom, bruk små bokstaver)

akalasi (men achalasia)

akatisi (men akathisia)

akillesene, akilles

akkommodasjon

akne (men acne vulgaris)

aksessorisk

aksillær

aksiom

akson, aksonal

aktinomykose

akutt lungesviktsyndrom (bruk ARDS)

akyli (achylia)

alaninaminotransferase (bruk ALAT)

aleksi

alisyklisk

alfaagonist (ikke bruk alfaadrenerg reseptoragonist etc.)

alfablokker (men α_1 -blokker)

alkalisering	antikoagulantium, fl.: -tia
allergi mot	antikonsepsjon
alopesi	antiparkinsonmidler
alveolær	antipyretikum
amenoré	antrasyklin
analgetikum, fl.: -ka	aortaklaff-feil
anemi	apné, apneen
anestesi	apopleksi (ikke bruk apoplexia)
anestetikum, fl.: -ka	appendektomi
aneurisme	appendiks (ikke bruk appendix)
angina pectoris	appendisitt (ikke bruk appendicitis)
ankylose	appetitt
angina pectoris-anfall	approksimasjon
anoksemi	araknoidal
anoksi	arteriell
anoreksi (men anorexia nervosa)	arteriosklerose (fellesbegrep, inkluderer
anses (men sees)	aterosklerose og ateromatose)
antiarytmika klasse IA (ikke 1A)	arteritt (lat. arteritis)
antibiotikum, fl.: -ka	artralgi
antidepressiv, fl: -er	artritt (lat. arthritis)
antidiuretisk hormon (bruk ADH)	artrose (ikke bruk arthrosis)
antihypertensiv, fl: -er	arytmi (ikke bruk arrhythmia)
antiinfektiv, fl: -er	ASAT (ikke bruk SGOT, AST)
	ascaricid (spolorm o.l.)

ascites

asteni

aspartataminotransferase (bruk ASAT)

asthma bronchiale (men astma, astmatisk)

ataksi

ataraksikum, fl.: -ka

atero-

ateromatose, se arteriosklerose

aterosklerose, se arteriosklerose

atferd

atrioventrikulær (bruk AV)

AUC (vekt/volum × tid, eks. ng/ml × time)

azo-, azorubin, azotemi

B

β (ikke versal og i samme skrifttype som i teksten ellers)

baktericid

bakteriemi

baseline

BCG-vaksinasjon

Bekhterevs sykdom, ikke Bechterew

ben (ikke bein)

benignt

betablokker (men β₂-blokker)

betaagonist (ikke betaadrenerg reseptoagonist etc.)

blefaritt (ikke bruk blepharitis)

blodgjennomstrømning

blod-hjerne-barrieren

blodtilstrømning

blodtrykksfall

blodtrykkssenkning

blodtrykksstigning

blodtype A, B, O

bloduttredelse

blokk (et blokk)

blokker (subst.), pl. blokkere, f.eks.: betablokker

blokkere, blokade

bolusdose, bolusinjeksjon

boosterdose

briljantblått

bronkie, fl.: -er

bronki- (f.eks. bronkiektasi)

bronkial- (f.eks. bronkialcancer)

bronkitt (ikke bruk bronchitis)

bronko- (f.eks. bronkopneumoni)

bukkal
bypass (f.eks. bypassoperasjon)

C

Cancer

cancerogen

canthaxantin

carotis

CD4+-tall

Cerebral

cervix

cervix-sekret (ikke cervicalsekret)

Child-Pugh A, B eller C (ikke bruk klasse, grad eller score)

Child-Pugh 5-15 (ikke bruk klasse, grad eller score)

chloasma

chorioidea

cirrhose, cirrhøs

Clostridium (men klostridier)

colon (bruk kolon)

colon irritabile

columna

compliance

cortex (men kortikal)

COX-1

COX-2

CPK (bruk CK)

Crohns sykdom

curare

Cushings syndrom

CYP...-induktor(er), -hemmer(e), -
substrat(er)

CYP2D6, CYP1A2 etc.

cyste

cystein

cystin, -uri

cystisk

cystitt (ikke bruk cystitis)

cystoskopi

-cytopeni

cytokrom P-450 (bruk CYP450)

cytostatikum, fl.: -ka

-cytt, (men cytose)

cøliaki

D

defekasjon

dendritt, dendrittisk

deoksy-

diabetes mellitus type 1 og 2 (ikke: I og II)

diaré

differensial (-telling o.l.)

dilatator

diuretikum, fl: diuretika

DNase - deoksyribonuklease, se RNase

dysfagi

dysmenoré

dyspné

dystrofi (ikke bruk dystrophia)

E

ekkymose (ikke bruk ecchymosis)

eggehvite, bruk protein!

eksaserbasjon (bruk helst forverring)

eksantem (ikke bruk exanthema)

eksklusive (forkortes ekskl.)

eksoftalmus

ekspektorantium, fl.: -tia
ekspektorat

ekstrasystole

eksudat, eksudativ, eksudasjon

ekstraartikulær

ekstracellulær

ekstrahepatisk

ekstrapleural

ekstrapulmonal

ekstrapyramidal

ekstrauterin

ekstravasal

ekstravasasjon

ekstravaskulær

-ektasi

-ektomi

Ektopisk

elektroencefalografi/-gram (bruk EEG)

elektrokardiografi/-gram (bruk EKG)

elektrolyttinnhold

elektrolytt-terapi

elektrolytt-tilførsel

emboli, fl: -er

embolisme	fatigue
embryo, fl: -er	feedback – brukes kun i farmakologisk sammenheng
encefalitt, encefalitisk	fekal, fl.: -ier, feces
encefalopati	fentiazin
energiinnhold	feokromocytom
epistakse	first pass
Epstein-Barr-virus, Epstein-Barr-virusinfeksjon	first pass-metabolisme
er blitt, har blitt – bruk er/har	flow, bruk fortrinnsvis strøm, strømning, f.eks. strømningshastighet
ERCP – endoskopisk retrograd kolangiopankreatikografi	fluorescens
ervert immunsviktsyndrom (bruk aids)	flushing
erytem (ikke bruk erythema)	folsyre = acidum folicum (folat ved saltform)
erytropoetisk	folinsyre = acidum folinicum (folinat ved saltform) – ikke bruk leukovorin!
erytrocytt	Follikkel
erytropoese	follikkelstimulerende hormon (bruk FSH)
erytrosin	for eksempel, bruk f.eks.
eutyreot, eutyroid	foreskrive (= bestemme, anbefale), f.eks. legen foreskrev diett, etter foreskrevne regler, se forskrive
eventuell, eventuelt forkortes til ev. (men eventuelle)	forskrive (= bestille skriftlig) eks. medisin forskrevet på blå resept, se foreskrive
exo-, bruk ekso-	fortolkning
F	
faryngeal	
farynks	

fungicid	glukose–galaktosemalabsorpsjon
fungistatisk	glukosuri
funksjonshemming (= hemmet)	glukosylere
feces (men: fekal, fekalier)	glukuron
førstelinjebehandling (ikke 1.– linjebehandling)	glutation
føtal	glykoprotein
	godkjenningsfritak (ikke registreringsfritak)
G	gonoré
galaktoré	gonoreisk
gamma–aminosmørsyre (bruk GABA)	graft, bruk helst transplantat, ev. karprotese, aortaprotese
gangren, fl: –er	graft–versus–host–disease (GVHD)
gasbind	gramnegativ
gastrektomi	grampositiv
gastrointestinaltractus (bruk helst mage–tarmkanalen)	granulocytopeni
gastroøsofageal	gynekomasti
generaliserte tonisk–kloniske anfall	H
gingival hyperplasi	5–HT ₃
gjenoppliving	Haemophilus influenzae type b (HIB)
glomerulær filtrasjonsrate (bruk GFR)	hallusinogen
glossitt	HbA _{1c} (Ikke HbA1C eller HbA1c)
glukokortikoider	HBsAg
glukokortikosteroider, bruk glukokortikoider	

hCG	
hematemese	humant leukocytantigen (bruk HLA)
hematopoetisk	hydrocephalus
hematokrit	hyperkalsuri
hematopoese (lat. haematopoiesis)	hypertyroidisme
hemoragi, hemoragisk	hypertyreose
hemoroide	hypertyreote
Henles slynge (ikke Henle's)	hypnotikum, fl: hypnotika
herpes simplex (i øyet)	hypofyseektomi
herpes simplex-infeksjon o.l.	hypotalamisk
high density lipoprotein (bruk HD)	hypotalamus-hypofyse-binyre (bruk HPA)
high flux-filter, high flux-membraner	hypotyreose
hiv-1, hiv-2	hypotalamus
hjerte-karkirurgi	I
hjerte-karmidler	isteden (men i stedet)
hjerte-karsystemet	i stedet for eller istedenfor
hjerte-lunge-maskin	ikke-følsomme bakterier
hjerte- og karsykdommer	ikke konservert, bruk 'uten konserveringsmiddel'
hjerterklaff	ikke-selektive (ikke bruk uselektive)
hjerterklaff-feil	ikke signifikant, f.eks. forskjellen er ikke signifikant, derimot ikke-signifikante forskjeller
homøopati	
homøostase	
hovedsakelig (men saklig)	

ikke-steroide antiinflammatoriske midler (NSAID, ikke NSAIDs) – bruk forkortelsen

ikterus, ikterisk

ileocøkal

ileostomi

immunsuppresjon (ikke immundepresjon)

immunsuppressiv

immunsuppressivt middel

imot (ikke i mot)

in vitro-studier

in vivo-studier

indolpositive bakterier

induktor (ikke induser)

infusjon, infundere

initial, initiale

injeksjon, injisere

inklusive (forkortes inkl.)

innstikkssted

inokulasjon

inotrop (i sammenheng med hjertet)

insekticid

insuffisient

intermitterende

interstitiell

intoksikasjon

intraartikulær

intratekal

intrinsisk faktor

in vitro-fertilisering (IVF)

irritabel tarm-syndrom

iskemi, iskemisk

isjias

J

¹³¹I – radioaktivt jod

johannesurt (prikkerikum)

K

Kakeksi

kalsium/fosfatbalansen

kalsuri

kapsid

kardial, kardio, –kardi

karditt

karnitin

karoten

karpal, karpaltunnelsyndrom

karsinogen

karsinogenisitet	konjunktiva
kasuistikk	kornea
katarakt	konjunktivalsekk
katarr	konjunktivitt (lat. conjunctivitis)
kaverne, kavernøs	koriokarsinom
kavitet	korion-
kjemoterapeutikum, fl.: -ka	koriongonadotropin
klaffe- (klaffefeil o.l.)	korneal
klostridier (men Clostridium)	koronar (men corona)
klyster	korporal (men corpus)
koagel, fl: -ler	kortikal (men cortex)
koagulantium, fl.: -ia	kortikoid (adj. for å beskrive effekt)
koenzym	kortikosteroid (subst., vær spesifikk hvis mulig – bruk glukokortikoid, mineralkortikoid)
kokleær, men cochlea	kreatinkinase (ikke kreatinfosfokinase, bruk CK)
kolecystitt,olecystektomi	kreatininclearance (bruk Cl _{CR})
kolestase	kroppsmasseindeks (bruk BMI)
koliforme bakterier	kullhydrater, bruk karbohydrater
-kolin (acetyl-)	kumarin
kolon	kurkumin
koloskopi	L
kolostomi	l-dopa (l-Dopa), bruk levodopa
kols (bruk forkortelsen, små bokstaver)	
kondylom (lat. condyloma)	laksantium, fl.: -tia-

laktatdehydrogenase (LDH)

laktatdehydrogenase (LDH)

laktatdehydrogenase (LDH)

Lever-/nyrefunksjon (bruk lett, moderat eller alvorlig nedsatt)

levodopa (ikke l-dopa)

lipidemi

locus (men: lokulær)

low density lipoprotein (bruk LDL)

luteiniserende hormon (bruk LH)

lymfeknute (ikke lymfekjertel)

Lyells syndrom

løsning, bruk oppløsning

M

makula (makulaødem)

maksimal serum-
/plasmakonsentrasjon etc.)
(bruk C_{max})

maksimum og maksimal (forkortes maks.)

malignt nevroleptikasyndrom (bruk MNS)

matriks

mage-tarmbesvær

mage-tarmsykdommer

mage-tarmtractus, bruk mage-tarmkanalen (men: i mage/tarm)

mb. Bekhterev (etter punktum Mb. Bekhterev)

melk/plasmaforholdet

Ménières syndrom

meningeal

menoragi

menoré

mesenterial

meticillinresistente gule stafylokokker (bruk MRSA)

metroragi

mikro- (bruk helst μ ved forkortelser, eks. μ g)

minimum (forkortes ikke, men C_{min})

minutter (forkortes ikke)

mm Hg

monaminerg

monoaminoksidase (bruk MAO)

monoaminoksidasehemmer (bruk MAO-hemmer (MAOH))

mosmol, mosmol/liter

mononukleose (ikke bruk kysseyse)

MR-undersøkelse (ikke MRT, MRI eller MT)

mRNA

mucosa (men mukøs, mukoid)

mukopolysakkarid

multippel (sklerose), men multiple

muskel-skjelettsystemet

mutagenisitet

myasteni

myasthenia gravis (lat.)

mycoplasmer (men: mykoplasmose)

myelosuppressiv

mykoplasmose (men mycoplasmer)

myksødem

måned, måneder (forkortes ikke)

N

natremi

natural killer cells (bruk NK-celler)

nefrektomi

neglesopp

netthinneløsning (ikke netthinneavløsning)

nevralgi

nevrasteni

nevroleptika (bruk helst antipsykotika)

nevrolog

nevrologi

nevrose

NK-celler, natural killer cells, bruk naturlige dreperceller

non-Hodgkins lymfom

NSAID (bruk forkortelsen, flertall NSAID)

nyre-/leverstatus (bruk lever-/nyrefunksjon)

nøytrofil

nøytropeni

O

obstetrikk, obstetrisk

oftalmologisk

okkludere, okklusjon

-oksid (ikke oksyd)

omrystes (bruk ristes)

onkologi

ophthalmus, men oftalmolog

oppløsning (ikke løsning)

opptil (ikke opp til)

oransje

orto-

osmolalitet uttrykker partikkelantallet pr. kilo vann eller summen av de oppløste stoffers konsentrasjoner i mol/kg

osmolaritet uttrykker partikkelantallet pr. liter oppløsningsmiddel (serum, urin)

osteomalasi (lat. osteomalacia)

otitt (lat. otitis)

overflateanestesi

overflatisk (= på overflaten/huden, ikke overfladisk)

overfølsomhet for (ikke bruk overømfintlig for)

overvåkning (ikke overvåking)

P

P-450-systemet (bruk CYP450)

P-glykoprotein (bruk P-gp)

palmar-plantar erytrodysestesisyndrom

pankreas

pankreatitt

papillødem (gjelder øye)

paraoransje

parathyreoidea

Parkinson sykdom (stor P), men parkinsonisme (liten p)

parkinsonlignende symptomer (ikke: parkinsonssymptomer)
paroksysmal

patentblått

peak flow, peak flow rate

pemfigus (lat. pemphigus mucosae)

peroral (ikke per os)

per rectum (bruk rektal)

perikard, perikarditt

pernisøs

petekkier (ikke petecchier)

plakk, ikke plaque, f.eks.
plakkpsoriasis

pleura

pleuritt, pleuritisk

pneumatisk

pneumoni

poliomyelitt

potensere (ikke potenziere)

precursor, bruk forløper, forstadium

prekordial

preload

Prinzmetals angina

prodrug (ett prodrug, ikke en prodrug)

protozoid

pulmonal (ikke pulmonær)

pupill

pupilldilaterende

pupillkontraksjon

pupillutvidende

Q

QT_c (QT_c-økning, QT_c-intervall)

R

Rabdomyolyse

Raynauds fenomen/sykdom/syndrom

rebound-effekt

recessiv

rektum

refluksøsofagitt

reimplantasjon

relaksantium, fl.: -tia

respiratory distress syndrome (bruk akutt lungesviktsyndrom (ARDS))

restless legs-syndrom

retikulum, retikulært

revers transkriptase

revers transkriptasehemmer

revmatikum, fl.: -ka

revmatoid

revmatisme

rhesus

Rh-faktor

rhinitt, rinologi

ribonukleinsyre (bruk RNA)

ribonuklease (bruk RNase)

Ringer-laktatopløsning

riste (ikke ryste eller omryste)

Rotors syndrom

rødbetfarge

S

sakkarose, bruk sukrose

saklig (men

hovedsakelig) sarkoid

sarkom, sarkomatøs

scapula (men skapulær)

schizofreni

sklera, skleral screening

scrotum (men skrotal)	steatoré
seboré	steroidakne
seboreisk	Stevens–Johnsons syndrome
sedativ–hypnotisk	Stigning
sees (ikke ses)	stress–situasjon
Selective Serotonin Reuptake Inhibitors (bruk SSRI)	strømning (strømming = sild)
sekale	subaraknoidal
sekunder (forkortes ikke)	subkutan (bruk s.c.)
sekundært glaukom	sublingvaltabletter
sekvele	succinat, bruk suksinat
septikemi	sukrase–isomaltasemangel
Serotonin–Norepinephrine Reuptake Inhibitors (bruk SNRI)	suksinat, ikke succinat
serotonerg reseptor	suicidal
serotonergt syndrom	suppresjon
sfinkter (men sphincter ani)	syklase
skjoldkjertel (ikke bruk skjoldbruskkjertel)	syklisk adenosinmonofosfat (bruk cAMP)
skrotal (men scrotum)	syklitt
spedbarn	syklo–, sykloforbindelser
spiroketer	syklus, sykluser, syklisk
splenektomi	Syndrome of inappropriate antidiuretic hormone secretion (bruk SIADH)
steady state	syre–basebalansen

syre-baselikevekt

T

takyfylaksi

takypné

takykardi

talassemi (lat. thalassemia)

tarmtømming

tas (ikke taes)

teratogenisitet

thalamus

thorax, men torakal

thymus

thyreoidea, men tyreoid

thyreoideaterapi

tiazid

tilbakestrømning

tilsvarende (forkortes tilsv.)

timer (forkortes ikke)

toksoplasma (men Toxoplasma gondii)

total laktasemangel

trachea, men trakeal

trakeotomi

transmitter, fl: -e

trisykliske antidepressiver (bruk TCA)

trombocytopenisk purpura

tromboembolisme

tumornekrosefaktor (bruk TNF)
type 1-reaksjon(er)

tyreogen

tyreoglobulin

tyreoid, tyreoidektomi

tyreoidisme

tyreostatikum/a

tyreotoksikose

tyroksin

tyrosin

$t_{1/2}$, ev. $T_{1/2}$ hvis det står i starten av en setning (bruk forkortelsen)

T_{max} (bruk forkortelsen)

U

ulcerativ, ulcerasjon

ulcerere

ulcerøs kolitt

ulcus

ureter, ureteret, ureteritt

urethra (alle ord vedrørende urethra skrives med h for å unngå forveksling med ureter)

urethritt (av urethra)

urikemi

urikosurisk

urticaria

utskrivning

V

vaksinasjon (det ferdige produkt)

vaksinering (handling f.eks. grunnvaksinasjon, revaksinering)

vannlating

vannlatingsbesvær

vannløselig (men oppløsning)

vasodilatasjon

vasodilatator

very low density lipoprotein (bruk VLDL)

visceral

vulvitt

væske-elektrolyttbalanse

Y

Yoghurt

Z

Zollinger–Ellisons syndrom

Ø

økning

ømfintlighet (bruk overfølsomhet)

øsofag

øsofageal

øsofagitt

øsofagus (ikke oesophagus)

FORKORTELSER

bl.a. blant annet (andre)

°C celsius

ca. cirka

cal kalori

dvs. det vil si

eks. eksempel

ekskl. eksklusive

e.l. eller lignende

ev. eventuell, eventuelt, men eventuelle uten forkortelse

f.eks. for eksempel

f.o.m. fra og med

hhv.	henholdsvis	pga.	på grunn av
iht.	i henhold til	pakn.	pakning
inkl.	inklusive, inkludert	pr.	per
kcal	kilokalori	resp.	respektive
kJ kr	kilojoule krone(r)	tilsv.	tilsvarende
		t.o.m.	til og med
maks.	maksimal, maksimum	vet.	veterinær
m.a.o.	med andre ord	vha.	ved hjelp av
mfl.	med flere	V _d	distribusjonsvolum
mhp.	med hensyn på		
mht.	med hensyn til	Forkortes <u>ikke</u>:	
m.m.	med mer		eller
			liter
mv.	med videre		minutt (er)
			måned (er)
			sekund (er)
nr.	nummer		utgave
o.a.	og andre (annet)		
ofl.	og flere		
o.l.	og lignende		
osv.	og så videre		

TALL

5000

10 000

TABELLER I FELLESKATALOGEN

* Tabeller avgrenses/deles bare med horisontale streker, ikke vertikale streker.

* Bruk ikke kolon i overskrifter i tabeller.

* Benevning (kg, mg, mmol/liter osv.) bør stå i overskriften. Bør stå i parentes.

Eksempel: Cl_{CR} (ml/minutt)

* Overskriftene starter på samme linje.

* Fotnoter i tabellen angis med opphevet tall¹.

Hvis det brukes opphevede tall ellers i teksten (f.eks. mm²), slik at fotnote som opphevet tall kan virke forvirrende, brukes stjerne *.

DIVERSE

Større enn og mindre enn: > <

Større enn/er lik og mindre enn/er lik: $\geq \leq$

1. trimester (ikke første)

5 tabletter (ikke fem)

Fe²⁺

ED₉₅

T₁–T₄

3-måneders alder

etter 5 måneders bruk

Aldri komma foran tilsv. eller aeqv.

Alltid komma foran resp.

1,5–3,2 timer (avsnittet Egenskaper)

1½–2 tabletter (avsnittet Dosering)

Bakterier:

Slektsnavnet skrevet med stor forbokstav (ev. forkortet til stor forbokstav) fulgt av det spesifikke navnet som skrives med liten forbokstav, f.eks.:

Chlamydia trachomatis.

I bøyde former eller som ledd i sammensatte ord benyttes liten forbokstav.

Virus:

Skrives med små bokstaver, bortsett fra når navnet viser til navnet på en person for eksempel Epstein–Barr–virus. Forkortelser kan likevel skrives med store bokstaver.

Bindestrek benyttes når virus/bakterie består av to ledd eller forkortelse:
herpes simplex-infeksjon og HPV-vaksine, men herpesinfeksjon.